

CATECHISMUS ZONDAG 15 VRAAG 37

Ds. D. Chr. Overduin 19 juni 1988

Catechismus zondag 15 vraag 37

Schriftlezing : Jesaja 52 : 13 - 15

Zingen : Psalm 69 : 1
 69 : 3
 69 : 4,5
 42 : 6,7

De 15e Zondag.

VRAAG 37: Wat verstaat gij door het wordeken: *Geleden?*

ANTWOORD: Dat Hij aan lichaam en ziel, de ganse tijd zijns levens op de aarde, maar inzonderheid aan het einde zijns levens, de toorn Gods tegen de zonde des gansen menselijken geslachts gedragen heeft, opdat Hij met zijn lijden, als met het enige zoenoffer, ons lichaam en onze ziel van de eeuwige verdoemenis verlost, en ons Gods genade, gerechtigheid en het eeuwige leven verwierf.

THEMA: HET LIJDEN

- 1. DE OORSPRONG**
- 2. HET DOEL (OF DE BETEKENIS)**
- 3. DE VERLOSSING VAN HET LIJDEN**

Daar is veel lijden op deze wereld. Veel lijden onder de mensenkinderen.

Eigenaardig dat de Heidelberger daar niet mee begint. Want wij beginnen daar doorgaans wel mee. Van alle verhalen die wij vertellen, die wij horen, in de wachtkamers bij de dokters of bij de specialisten, of op de ziekenzalen, neemt het lijden een behoorlijk grote plaats in. En ook daarbuiten, in de gewone kring, wordt veel gesproken over het lijden.

Soms is het van dien aard, dat je zegt: Nou, stop nou maar. Want er gaat niet direct iets bemoedigends van uit. En vooral kan dat zo zijn als we oud geworden zijn, en de gebreken van de ouderdom komen, en mensen zijn bij elkaar, de een weet het nog erger te vertellen dan de ander. Begrijpelijk.

De wereld om ons heen wordt steeds kleiner, de afleiding wordt vaak minder, en de concentratie op onszelf en op wat we voelen en ondergaan wordt steeds groter. Maar dan zal je ook wel eens gedacht hebben: Nou, als je jezelf nog tamelijk redelijk zou voelen, dan zou je bijvoorbeeld in zo'n sfeer ziek kunnen worden als je er bevattelijk voor was. Want je hoort niet anders. Dat lijden in het algemeen neemt dus een vrij grote plaats in. In het denken, spreken en leven van de mensenkinderen.

Het is ook zo, we hoeven ook niet met een bord voor ons hoofd te lopen. Er is ook ontzettend veel lijden in deze wereld. Dat is gewoon zo, dat weten wij. We kunnen het niet begrijpen, we kunnen het ook niet dragen. Dat hoeft ook niet. Maar er is nu eenmaal veel lijden.

Als je vandaag alle ziekenhuizen zou nagaan, hoeveel mensen daar lijden, en je zou

CATECHISMUS ZONDAG 15 VRAAG 37

dan nog in de huizen komen, het is maar een klein landje, Nederland. En dan is er nog van alles en nog wat bij de hand om ons het lijden enigszins te verlichten. Maar dat is op vele plaatsen op de aarde ook niet zo. Dan is er inderdaad, enorm veel lijden op deze wereld.

Nu heeft men wel eens gezegd - ja ik acht mij niet capabel om dat nu te bewijzen, of om dat nu duidelijk te maken - dat het geestelijk lijden is in principe nog groter dan het lichamenlijk lijden. Ik geloof dat bijvoorbeeld van de Heere Jezus, dat dat zeker waar is. Onder de mensen kan het ook waar zijn. Hoewel, een mens kan lichamenlijk zo lijden, dat zijn geest helemaal verdoofd is door het lijden. Dat hij maar door een ding bezet is, dat is het lijden, de pijn. En dat er verder praktisch geen gedachten meer zijn. Al zou je hem oppakken en zo in het ijskoude water stoppen, of weet ik wat je met hem zou doen, het zou niet eens meer goed doordringen.

Ik kan me wel indenken enigszins dat een geestelijk lijden uiteindelijk zo zwaar, en zwaarder kan zijn. Want dat weten wij. Dat heel veel mensen aan een geestelijk lijden bezweken zijn. Uit verdriet, rouw, gemis. Die je zo voor je ogen weg hebt zien smelten. Ze konden niet meer leven. Alles, de spirit, de geest, alles er uit. Soms zie je het zelfs bij mensen op jongere leeftijd. Een scheiding, een verbroken huwelijk, en dat een van de partners wat je zou kunnen noemen, er onderdoor gaat. Geestelijk lijden, verdriet, ellende.

En toch, hoewel dat zo reëel aanwezig is om ons heen, en bij ons ook. Het kan zijn dat je denkt: Nu ja, tot op heden heb ik daar nu niet zo sterk mee te maken. Dat kan. Daar mag je de Heere vriendelijk voor bedanken. Ik geloof dat we er ook om mogen vragen, dat de Heere het alstublieft wel met ons wil maken, als het gaat om het lijden. Ook lichamenlijk lijden en geestelijk lijden. En ik vind het een goed zaak, een begerenswaardige zaak als de Heere mensen zo door het leven heen leidt, en door de dood heen leidt, dat ze weinig hebben behoeven te lijden. Ik denk dat we dat ook aan de Heere mogen vragen, of Hij dat zo met ons maken wil.

De Heidelberger vraagt daar níet naar. Als hij gaat spreken over lijden dan gaat hij direct zeggen: "Dat Hij". Dat is de Heere Jezus. Toch - en daarom neem ik de vrijmoedigheid om er iets van te zeggen, het lijden in het algemeen - hij zou dat woordje 'lijden' en 'geleden' ook niet geweten hebben, het zou niet in zijn woordenboek zijn voorgekomen als die opstellers van de Catechismus geen deel hadden uitgemaakt van de lijdende mensheid. Dat is gewoon zo.

In het Paradijs bedoel ik, daar zou je als je aan Adam of Eva gevraagd zou hebben: Wat betekent het woordje 'geleden', dan zouden ze zeggen: Geleden? Daar hebben we nog nooit van gehoord, geleden? En daarom mag ik er iets van zeggen. En daarom zitten we ook gelijk bij het begin, de oorsprong van het lijden.

Het lijden heeft een oorsprong.

Het heeft te maken met God. Wij weten niet in hoeverre dat nu precies allemaal strekt. De duivel werkt er namelijk hard aan mee. De duivel kan een mens binden. Die achttienjarig zieke gebonden vrouw. Daar zegt Jezus: De satan heeft haar al achttien jaar zo ziek gemaakt. Satan speelt dus een grote rol. Maar ja, je kunt tegelijkertijd ook zeggen: Ja, maar wil dat nu zeggen dat dat lijden zich allemaal buiten God afspeelt. Dat

CATECHISMUS ZONDAG 15 VRAAG 37

kun je niet zeggen. Want dat die satan zo'n grote rol speelt in het lijden en in het vernietigen van dat beetje levensgeluk dat mensen nog hebben soms, dat zou hij niet kunnen doen als er geen ruimte voor was. Want uiteindelijk heeft de satan ook niets te vertellen. Dus dat hij dan die ruimte heeft om ook in het lijden van mensen zo'n rol te spelen, zodat hij ons geestelijk kapot maakt, en lichamelijk, al speelt hij daar nog zo'n grote rol in, je kunt toch niet over het lijden spreken zonder God. God heeft er toch mee te maken.

Hoe heeft Hij er mee te maken? Ik wil voorzichtig iets noemen.

Daar is iets in, in het lijden, het kan een uiting zijn van Zijn ongenoegen. Dan moeten we niet gelijk schrikken. Dan moet u niet gelijk denken: O, maar voor Gods kinderen is toch de hitte van Zijn gramschap geblust? Voor Gods kinderen is er toch geen kwaad meer bij? Niemand zal ze toch kunnen scheiden van de liefde Gods in Christus Jezus? Ook geen ziekte of lijden?

Maar zou u dan kunnen zeggen dat dat alleen maar behoort tot het terrein van de duivel. Ik denk dat u dat óók niet durft te zeggen.

Job, die raakte alles kwijt. Maar had hij het nu bij het verkeerde eind toen hij zei: De Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de Naam des Heeren zij geloofd. Kwam dat nu uit domheid voort, omdat hij niet wist dat de satan macht gekregen had om hem zo te doen lijden. Ik dacht het niet.

Ik weet wel, Job wist dat niet. Maar al zou Job het geweten hebben, zou hij dan gezegd hebben: De duivel heeft gegeven en de duivel heeft genomen? Of zou hij misschien ook beseft hebben dat die duivel uiteindelijk niets kan beginnen zonder Gods toelating. Zodat je uiteindelijk door álles heen toch terecht komt bij God. Al is het dan niet zo direct of indirect, hoe je het noemen wilt, zoals wij ons dat misschien voorstellen. Alsof de Heere er een behagen in heeft of wat dan ook. Maar, je kunt toch niet zonder God de zaak beredeneren. Dan stuit je op het Woord van de Bijbel: Is er een kwaad in de stad dat de Heere niet doet? Waren dat alleen maar natuurrampen in Egypte, en later in Israël? Die alleen maar verklaard kunnen worden uit de grilligheid van de natuur?

Kijk, je voelt wel aan, dat is niet zo makkelijk. Het is goed als we beseffen wat een kwaad de satan doet. Maar als je niet hogerop kijkt is dat toch wel troosteloos. Want wie moet hem dan overwinnen? En hoe is hij dan overwonnen?

Stel voor dat je gaat sterven en hij zou nog kans zien om je ziel te pakken. Begrijp je? Alles heeft zijn consequenties.

Ik zei: Lijden, de oorsprong.

Ik noemde straks Adam en Eva, die wisten dat woord niet eens. Dat bestond niet voor hen, lijden.

Maar nu komt de dood. De ongehoorzaamheid, de zonde. En onmiddellijk is daar het lijden. Ze hadden nog geen pijn denk ik zozeer, maar het geestelijk lijden; angst. Angst is een vreselijk lijden. Angst doet een mens verschrompelen, maakt hem wanhopig, gek. Angst knaagt als een worm aan een plant. Je ziet hem slap worden. Totdat de hele wortel opgegeten is, dan valt hij om.

Er is wat angst. In dat opzicht zou je wel kunnen zeggen: Ja, het geestelijk lijden is eigenlijk ingrijpender, dieper, dan het lichamelijk lijden. Hoewel je het moeilijk van elkaar

CATECHISMUS ZONDAG 15 VRAAG 37

kunt scheiden.

Je ziet daar dus, door de zonde is er lijden. En God, hoe staat God daar nu tegenover? Kun je nu zeggen: Nu, God maakt die mensen bang, dat doet God. Zo zou ik het niet willen zeggen. Er is geen aparte daad van God toe nodig om Adam en Eva bang te maken. Maar ze zijn opeens, helemaal, op zijn zachtst gezegd, uit hun doen. Ze zijn gewoon uit hun doen, helemaal. Ze zitten opeens in een ándere wereld, in ándere gedachten, álles is anders.

Dat kun je vandaag ook nog wel eens hebben. Dat alles je vreemd is. Je kamer, je huis, je tuintje, de bomen. Je loopt als verdwaasd overal, en je ziet het niet. Je bent er niet bij. Je leeft eigenlijk niet. Je wordt totaal in beslag genomen door verdriet, gedachten die zich vermenigvuldigen, waar je niet uit kunt komen.

Zo moet je je het nu ook enigszins voorstellen bij Adam en Eva. Opeens is alles anders. Als nu een engel of een mens zou zeggen: Kijk eens joh, wat een prachtig bloemetje staat daar, dat is een mooi beest. Dan zouden ze je aangekeken hebben met het idee van: Waar heb je het over? Waar heb je het over? Het zegt ons niets. Wij zijn ongelukkig, wij zijn God kwijt, wij zijn alles kwijt. We zijn eigenlijk ook onszelf kwijt, zoals we gemaakt zijn. En in plaats daarvan de onrust, de angst. De strijd om het leven, om het bestaan. Het dood zijn en toch willen voortbestaan.

Met de zonde is tegelijk het lijden gegeven. Je zou dus heel voorzichtig kunnen zeggen: Dat lijden, ergens hebben we het zelf gemáákt. We hebben het zelf opgeroepen. De Heere God hoeft niet iets aparts te doen, maar het komt. 'Waren er geen zonden, zo waren er geen wonden', en 'Op de bodem aller vragen ligt der wereld zondeschuld'.

Trouwens als je zegt - even met een grote sprong - maar Gods kinderen dan? Ja, hun lijden heeft geen verdoemende kracht. Voor Gods kinderen is het een teken van Zijn liefde. Dat Hij Zich met ze bemoeit. Maar wij zijn vleselijk.

Toen het in de gemeente van de Korinthen zo raar aan toe ging, allerlei gruwelen plaatsvonden, toen zei de apostel: Daarom zijn er bij jullie zoveel zieken, en zoveel gestorvenen, die sterven, die slapen. Dat komt daardoor. Hij zegt niet: Daarom zijn die mensen allemaal verloren, die gestorven zijn en die zo ziek zijn. Nee, maar hij laat er mee voelen dat God toch daarin Zijn ongenoegen laat merken. Dat kan.

Je moet dus voorzichtig zijn met te zeggen: Ja, maar een kind van God die heeft alles achter zich. Je zou ook kunnen zeggen: Nu, het kan best zijn dat een kind van God nog een extra tikkie krijgt. Alleen dat is het grote verschil, daar achter staat de liefde. "Opdat wij", zegt de apostel, "met de wereld niet veroordeeld zouden worden".

Lijden heeft dus te maken met de verbroken gemeenschap. Lijden heeft te maken met het ongenoegen van de Heere God, over alle vlees. Vlees en bloed kan Hem niet behagen. Lijden mag voor Gods kind tenslotte ook een oorzaak van vreugde zijn. Zo kan de Heere het maken. Als het oog des geloofs zich daarop richt, dat de Heere bezig is om hem thuis te halen. Dat hij weldra verlost mag worden van een lichaam van dood. Dan kan het zelfs een troost zijn en iets van blijdschap.

Zoals ik wel eens gezegd heb van een familielid. Die ging jong sterven, een groot gezin achter hem. En toen ze hem stonden te beklagen, toen zei hij: Maak mijn hart niet week. Ik ben veel te blij dat ik het 'rookhok' mag verlaten. Ik heb altijd geprobeerd mezelf er

CATECHISMUS ZONDAG 15 VRAAG 37

onder te krijgen, maar het is me niet gelukt. Maar nu ga ik, nu ga ik er aan. En daar was hij blij mee. Omdat het voor hem betekende de verlossing, ook van de zonde en van de zondige gedachten. Om nooit meer kwaad te doen. Dan kan het lijden een zaak zijn van vreugde, omdat het lijden dan niet het dóél is, maar de póórt waar het volk door henen gaat. Waar ze van mogen zingen: 'De Heere wilde mij wel hard kastijden,
maar stortte mij niet in de (eeuwige) dood.
Hij verzachtte Vaderlijk mijn lijden,
en redde mij uit alle nood.'

Nu gaan de poorten der gerechtigheid open.

De oorsprong van het lijden zou je dus kunnen noemen: De zonde.

De wegen waarlangs het lijden tot ons komt die zijn zo ondefinieerbaar, dan kun je denken aan de duivel, dan kun je denken aan God, je kunt denken aan de geestelijke boosheden in de lucht, aan goede en kwade engelen. Aan alles kun je denken waarin zich dat lijden kan manifesteren. Je medemens, alles. Maar het is er. Met als vooruitzicht een eeuwig lijden. God is rechtvaardig. Ik ben weg, ik kan het niet uithouden.

Kijk, die oorsprong van dat lijden loopt uit op de allerdiepste ellende, buiten God. Buiten de Heere Jezus bedoel ik nu. Dan kun je niet zeggen: Gelukkig, het lijden is voorbij, als de dood komt. Nee, dat is wel zoiets ergs, zo'n vreselijke gedachte. Als De Heere Jezus zegt: Dezen zullen gaan in de eeuwig pijn.

Laten we eens hier naar luisteren.

Wat verstaat gij door het wordeken geleden?

"Dat Hij aan lichaam en ziel, één Mens, de ganse tijd van Zijn leven op de aarde, maar inzonderheid aan het einde van Zijn leven, de toorn Gods van de zonde tegen het ganse menselijke geslacht gedragen heeft."

Nu eens even goed opletten. Altijd opletten uiteraard. Kunnen jullie dat begrijpen, dat Jezus Christus plaatsbekledend geleden heeft? Dus in de plaats van anderen. Kun je dat begrijpen? Dat kunnen wij niet begrijpen. Ik niet.

Maar er is nog wat. Kunnen jullie nu uitleggen hoe dat kan? Kijk, van de moderne theologie, daar distantiëren wij ons van. Zoals ook zelfs in de Gereformeerde kerken uitgekomen is bij Wiersinga en andere mensen. Van het lijden, en dat het lijden van Christus, nu ja, geen verzoening betekende. Geen verzoenende betekenis had. Maar daar zijn wij het niet mee eens.

Maar laten we nu onszelf eens afvragen: Kun jij het er mee eens zijn, kun je het begrijpen? Dat iemand die nu totaal onschuldig is gaat lijden voor iemand die schuldig is. Kan dat iets betekenen, bij God bedoel ik?

Als er nu iemand is die in de bres wil gaan staan. En die zegt: nu, neem mij, ik zal wel lijden. Het geeft niet hoe diep, hoe erg, ik zal wel lijden. Ik zal alles wel lijden, en doe dan díe mensen niets. Maak die gelukkig.

Kun je dat begrijpen? Nee, dat is niet te begrijpen. Maar, is daar nu ook alles mee gezegd? En daarom zei ik, goed opletten. Dat is nu een puntje, dat wil ik deze keer eens even centraal stellen bij de overdenking van dit antwoord.

CATECHISMUS ZONDAG 15 VRAAG 37

Geleden.

We hebben gehoord: God is geopenbaard in het vlees. Hij is ontvangen van de Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria.

Hij kwam in onze plaats.

Wie?

God!

De Zoon van God.

Zal je dat **altijd** bedenken!

Dat als je Jezus Christus volgt op Zijn baan, Zijn levensweg, in lijden en sterven, in gehoorzaamheid, dat God daar in is! "God was in Christus, de wereld met Zichzelf verzoenende".

Ik kan het niet begrijpen.

Ik probeer het u ook niet te laten begrijpen, maar ik wil u het iets dichterbij laten komen.

Dat 'iets', wat wij toch moeten weten. De dingen die ons van God geschonken zijn.

Laat ik nu zo eens zeggen: Waarom kon nu zo'n dier niet voldoen als offer? Waarom zou nu een mens door het lijden nooit iets kunnen bereiken?

Waarom zou nu dat lijden van Jezus Christus bij God álles kunnen doen?

Hoe zou dat komen?

Is dat alleen maar een theorie, een soort wet, een wiskundige wet? "O, als U het doet, dan hoeft hij het niet te doen. Het gaat er maar om dat er iemand is die dit ondergaat. Daar gaat het maar om. Wie het is, is even vers twee, als er maar iemand is die die straf draagt, en die Mijn deugden weer herstelt".

Is dat zo?

Zo is het niet!

Als het zo was dan zou de Heere Jezus Christus, hoe diep Hij ook leed, nooit die betekenis hebben gehad die Hij nu heeft.

Waarom niet?

God was in Zichzelf bewogen.

God droeg Zelf de oplossing aan.

Maar dat was niet een oplossing zoals wij zeggen, twee en twee is vier, en nog twee is zes. En als je dat door drie deelt dan heb je weer twee. Zo niet. Maar dat is nu juist hét cement, als het ware, het gebinte van Jezus Christus, de liefde.

God is in Zichzelf bewogen uit eeuwige liefde.

En de Zoon van God biedt Zich aan uit eeuwige liefde.

En de Vader heeft verkoren uit eeuwige liefde.

En de Heilige Geest er in werkzaam uit eeuwige liefde.

Dat is beslissend voor de plaatsbekleding, dat!

Dat geeft die onuitsprekelijke betekenis van het lijden en sterven van de Heere Jezus Christus.

Dat is niet een soort weegschaaltje zoals: Nu, eens kijken, hoeveel klappen heeft Adam verdient, dus U wilt die klappen opvangen?

Zo is het niet!

Dat is mechanisch.

Dat is ergens dood.

Dat maakt van de Heere, ja, een soort machine, Die zit te kijken, o, nu dit nog, en nu dat

CATECHISMUS ZONDAG 15 VRAAG 37

nog, nu, het is bijna betaald.

Zo is het niet.

Want, als een mens het zo zou doen, al zou hij duizenden jaren lijden, dan zou hij het nog niet voor elkaar hebben.

De Heere zegt: MIJN ZOON GEEF MIJ UW HART!

Het ziet wel op ons, maar ik wil het nu zien in het licht van Christus. En nu is die Zoon van God uit eeuwige liefde bereid, gewillig, om dat te doen. En nu gaat het er niet meer om, klopt dat nu met ons denken, plaatsbekleding? Klopt dat nu als ik zeg dat bloed

Nu, als ik alleen maar denk aan dat bloed wat gestroomd is van dat kruis, dan geef ik je gelijk. Dan zeg ik: Nou, er is wel meer bloed gevloeid. Nog wel veel meer.

Maar achter dat bloed zit die stervende liefde van de Zoon, dat is het. Nu hoef je niet meer ergens over te praten eigenlijk. Over, klopt dit? God heeft die weg zo van eeuwigheid bereid. Het is een weg van eeuwige liefde.

Kijk geliefden, dat is iets, dat het zich geheel in God beweegt. En tegelijk onder de mensen. Maar in zijn oorsprong als het ware, in zijn bewegingen, is een zaak van de drieënige God. Maar daar moet je dan ook bij blijven. Je kunt het niet trekken op het menselijk vlak, zoals wij over goed en kwaad, over eerlijk of oneerlijk denken. Zo kun je er niet over denken. Dit is de bewegende kracht van dat offer: De eeuwige, onveranderlijke liefde.

Is daar het recht dan niet bij? Ja, daar is het recht bij, uiteraard. Maar de drijfveer achter alles is die onbegrijpelijke liefde. "De Heere is mij verschenen van verre tijden, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde".

Waarom ik dat nu zo benadruk is daarom:

Wij stoffelijke, dwaze, verstandelijke, denkende mensen, wij hebben de neiging om overal op een bepaalde manier over te denken, zoals wij ook over de dingen op aarde denken. Als jij honderd gulden schuld hebt, dan moet je zorgen dat die honderd gulden betaald wordt.

Maar zo is het niet bij God. Daar is God niet tevreden mee. Voel je het, daar is Hij niet tevreden mee. 'Geef Mij je hart'.

Wij kunnen wat geven. Zo is het onder mensen ook al enigszins, maar het lijkt er niet op. Maar het is wel een verschil of dat iemand door liefde of door berekening iets geeft. Als hij het door berekening geeft dan meet hij het af aan allerlei andere dingen en factoren. 'Wat wil ik zelf hebben, wat moet hij hebben', enzovoorts. Maar achter de offergedachte zit eigenlijk de liefde. God is er niet tevreden mee als er over de hoge hemelmuur een kermend, gillend, lijdend pak menselijke ellende komt te liggen. Dat Hij zegt: "Eens kijken hoor, ja, dat is wel genoeg". Daar is God niet tevreden mee. God kan alleen maar tevreden zijn met een oplossing in Zichzelf. Die Hij uitdenkt en die Hij uitvoert, waarin God Zelf betrokken is. Het is de Zoon van God die gekomen is; de Zoon van God.

Dan kun je niet meer dogmatisch gaan redeneren in de zin van, ja maar dat kan niet, de Godheid heeft natuurlijk niet geleden, dat bestaat niet. Dus het gaat toch even om de mens. Nee, het gaat om God in het vlees verschenen. Alles wat Jezus Christus gedaan en geleden heeft, dat waren daden van de Zoon. En daarom heeft het zo'n eeuwige betekenis, dat je er niet aan hoeft te twifelen dat die in de Zoon gelooft, die heeft het

CATECHISMUS ZONDAG 15 VRAAG 37

eeuwige leven. Of dat nu zo'n geloof of zo'n geloof is, dat heeft er niets mee te maken. Maar die in die Zoon is, want daar in die Zoon is zo'n volmaakt werk en arbeid der liefde, waar ik na een miljoen jaar in de buitenste duisternis verkeerd te hebben, nog niet één procentje van zou hebben kunnen opbrengen. Niets! Ik kan het in tijd noch eeuwigheid aan God voldoen. Al zou ik eeuwenlang gemarteld worden. Het heeft niets te betekenen.

Maar nu komt God in Christus, in mijn dood, in mijn lijden, in mijn schuld, in mijn zonden die ik gedaan heb, en de zonde van het niet-gedaan hebben. Hij komt daar in, let wel, als Zoon van God. In die allerinnigste liefdesbetrekking met de drieënige God. Daarom is het spreken over, hoe dit, hoe dat, hoe zus, hoe zo, eigenlijk ijdel. Want het kón ook niet, en het kán ook niet, als het niet iets was geweest, en is, uit de eeuwige liefde van God.

En die kun je niet begrijpen, die kun je nooit verklaren. Daarom is het een verzoenend lijden en sterven, daarom. Vanwege de liefde, daarom. Want er zou niemand bestaan buiten God die zo met het lijden verzoening teweeg zou brengen, dat bestaat niet. Dat kon nu alleen maar God doen, God uit God en licht uit licht. En zo is nu de Heere Jezus Christus gekomen, heeft als mens aan lichaam en ziel willen wandelen, tegelijk God. Heeft willen wandelen in de hele tijd van Zijn leven, onder de toorn Gods.

Ja, maar dat was toch niet zo in het begin? Niet in die mate. Maar ik denk dat de Catechismus toch terecht zegt: De ganse tijd van Zijn leven, en inzonderheid aan het einde. Maar dat lijden is er geweest, dat lijden. Vanaf het ogenblik van de ontvangenis af is het lijden er geweest. Het lijden van straf, het lijden aan de zonde, mijn zonde die Hij tot de Zijne wilde maken. Het lijden, je kunt het zo niet zeggen, maar het is een grote lijdensweg geweest. Want het Woord is vléés geworden. Dat is toch lijden? Want Hij was het Woord.

Als wij vlees worden dan kun je dat op zichzelf nog geen lijden noemen. Maar Hij, het Woord. Het eeuwige Woord dat onze natuur aanneemt.

En nu heeft Hij dat hele leven, van klein af als het ware, van minder naar meer, van erg naar het ergste aan het eind van Zijn leven, heeft Hij die toorn tegen de zonde van het gehele menselijke geslacht gedragen. Die afwijzing, die kloof.

Je hebt mensen die hebben gezegd: Ja dat klopt niet, dat is alleen voor de uitverko-
renen. Maar dat is ergens onzin, daar gaat het helemaal niet over. Het gaat over de toorn Gods, tegen de zonde van het menselijk geslacht. Daar gaat het om. Er staat niet dat Hij 'voor' het menselijke geslacht heeft geleden. Maar de toorn Gods tegen de zonde van het ganselijke menselijke geslacht. Je voelt wel aan dat het lijden van De Heere Jezus niet meer of minder zou zijn geweest, wanneer er meer of minder behouden zouden worden.

Hier zien wij ons deel uit maken van de mensheid. Wij zijn de mensheid. Wij kunnen ons niet distantiëren van wat Jan, Piet en Klaas op de wereld doet, of doen. Dat kan niet. We doen het wel, maar ergens kan het niet. Want wij zijn menselijk geslacht. Het zijn onze broers en zussen naar het vlees.

Dat is niet te dragen, die gedachte. Ik heb er wel eens een flitsje van gezien in verband met het ongeluk van mensen, en dat ik weggelopen ben. En ik dacht het te besterven, dat is allemaal mijn schuld. Dat heb ik gedaan. Al zou iedereen zeggen: Daar kun jij toch

CATECHISMUS ZONDAG 15 VRAAG 37

niets aan doen, daar heb jij toch niets mee te maken. Dat heb ik gedaan, ik gedaan. "O God, o God, dat heb ik allemaal op mijn geweten". Dat kun je niet. Dat neemt de Heere ook gelukkig gelijk weer weg. Maar zo'n flits dat je zegt: Ja, ja, maar dat is mijn familie, dat zijn mijn broers, dat zijn mijn zussen. Dat heb jij gedaan. Jij bent menselijk geslacht. Nu voel je wel aan, die toorn Gods tegen één mens is net zo groot als de toorn Gods tegen een miljoen mensen. Dat is wel te begrijpen. Want die één en die miljoen, dat zijn allemaal mensen, en het zijn allemaal gevallen zondaren. Nu kan Hij niet het miljoenste deel van die toorn nemen, dat kan niet. Hij moet alles nemen of niets. En Hij neemt alles.

Hij heeft het gedragen, de hele tijd, Zijn ganse leven, en inzonderheid aan het eind van Zijn leven. En nu is Hij daarin Zoenoffer. Offer dat bedekt de schuld. En Offer dat de schuld wegneemt. Omdat Hij, let wel lieve mensen, niet zomaar iemand is die zegt: sla Mij dan maar dood. Maar omdat Zijn gewilligheid, Zijn overgave gedragen wordt door de eeuwige liefde tussen de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. En door die eeuwige liefde is het Offer, Zoenoffer. Is het Offer tegelijk gerechtigheid die voor God geldt.

En dat is het onuitsprekelijke en ondoorgrondelijke, wat buiten ons en zonder ons, en toch voor ons gedaan is door Jezus Christus. Hij heeft de toorn Gods tegen het ganse menselijke geslacht gedragen. Dat was Zijn doel, Zijn oogmerk, de betekenis van Zijn lijden en sterven. Dat die lieve Zoon Zijn hart gegeven heeft. Borg te zijn, Plaatsbekleder voor zulk een volk, uit liefde. Daarom kwam de stem: Dit is Mijn lieve Zoon, hoort Hem. Daarom.

Ach, ik zou dit gaarne gezegd willen hebben, met als doel dat alle wankelmoedige harten daar nu eens moed uit zouden scheppen. Mensen die in lijden verkeren, dat die daar nu eens echt moed uit zouden scheppen, uit die eeuwige liefde. Daar ligt nu alles in, want daar is dan ook niets te kort in.

Als je nu zalig wordt, en je zou aangevochten worden: Ja maar ik ben wel een extra-ordinaire zondaar. Als de mensen wisten, als die man die daar staat te preken zou weten hoe gemeen ik ben, dan zou hij toch wel onderscheid maken. Dat zou ik niet kunnen en mogen doen. Ik zou móéten zeggen van Gods wege: Niet, het is zo erg niet. Ik zal moeten zeggen: Broeder, zus, het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, in eeuwige liefde gegeven, reinigt jou van al je ongerechtigheden. Ontwifelbaar. Dat heeft die trouwe Heere Jezus Christus, Die heeft dat nu gedaan. De toorn tegen het ganse menselijke geslacht.

Jij hebt misschien nog nooit vermoord, nog nooit verkracht; bedank God er voor, dat je bewaard bent. Je hebt misschien nog geen medemens kapot gemaakt, maar toch, je hebt alles gedaan. God moet dat hele zaakje bij elkaar vegen, weg! Maar nu, nu is daar de Oplossing, de Boodschap van de verzoening. Hij verlost mij van de eeuwige verdoemenis, Hij gaat er Zelf in, met liefde. MET LIEFDE!

Daar heb je het weer, met liefde. Om mij ervan te verlossen, en om mij genade te bereiden, gerechtigheid, Christus Jezus en het eeuwige leven.

Dat we er nu zo eens bij mogen staan, als om een grote tafel. Een maaltijd, een geschenk.

Je kunt er niets aan doen, hoe is dat er nu gekomen? Hoe is het er nu allemaal gekomen? Ik kan het niet doorgronden. Ik kan het Goddelijk recept niet uitklaren, ik kan

CATECHISMUS ZONDAG 15 VRAAG 37

het niet. Het hoeft ook niet. Ik kan ook alleen maar wat de Schrift zegt, 'nastamelen', maar hoe dat allemaal is, dat kan ik niet begrijpen. Dat elk secondetje van de Heere Jezus Zijn leven, dat dat nu goed en recht geweest is voor alles wat van mij onrecht en niet goed is. Dat kan ik niet begrijpen, maar het stáát er.

Nu zegt die trouwe God met eerbied: Zo wordt je nu zalig. Er komt niets meer voor in aanmerking.

Je lijden? Joh, dat doe Ik uit liefde.

Je verdriet? Ik zet het nog zo op zijn plek dat je nog eens zult zeggen: Heere, het is allemaal goed geweest wat U gedaan heeft, allemaal.

Je pijn? Ik zet het ook op z'n plek. Al was het maar om je ene gedachten te geven aan die dierbare Borg en Middelaar, wat Die gedaan heeft. Maar, wat je zaligheid betreft, nee, daar hoef je niets meer bij te doen. Er kan niets meer bij, hier ligt alles op de tafel. Alle dingen zijn gereed.

Wat is dat groot voor verslagen harten. Wat is dat groot voor mensen die geen centje te makken hebben. Wat kan dat een bevrijding zijn tegen die verborgen angsten die in een mensenhart opklimmen. 'O die Rechter, van hemel en aarde'. Maar kijk dan eens naar dat recht op Golgotha, dat Goddelijke recht. En hoor dan eens hoe die Vader van dat Golgotha, van dat kruis af ons toeroept: Kom nu eens, nee, schrik niet, laat ons nu eens samen richten. Al waren je zonden nu zo rood als purper, als karmozijn, Ik maak ze als witte wol en vers gevallen sneeuw. Dat is vandaag waar.

Al zouden we nu elkaar hier op aarde niet meer zien of spreken, dit is waar, dit blijft waar: Hij heeft geleden, en Hij verlost daarom van alle lijden, daar hoef je niet aan te twifelen. Nog eventjes misschien dat je door de zure appel heen moet bijten. Ik heb mensen wel eens zien sterven net alsof ze op het laatste moment een beetje azijn proefden, dat ze even 'hu' deden, en toen waren ze al weer thuis. En dan dacht ik: Gelukkig, het is al voorbij, het is al gebeurd. Het is al gebeurd, wat zal hij nu blij zijn. Ja, kon hij nu nog maar wat zeggen tegen ons. Dan zou hij zeggen: Houdt aan, grijpt moed, het valt wel mee. Sterven, het valt wel mee. Maar wat ik nu zie, gaat alles te boven.

AMEN